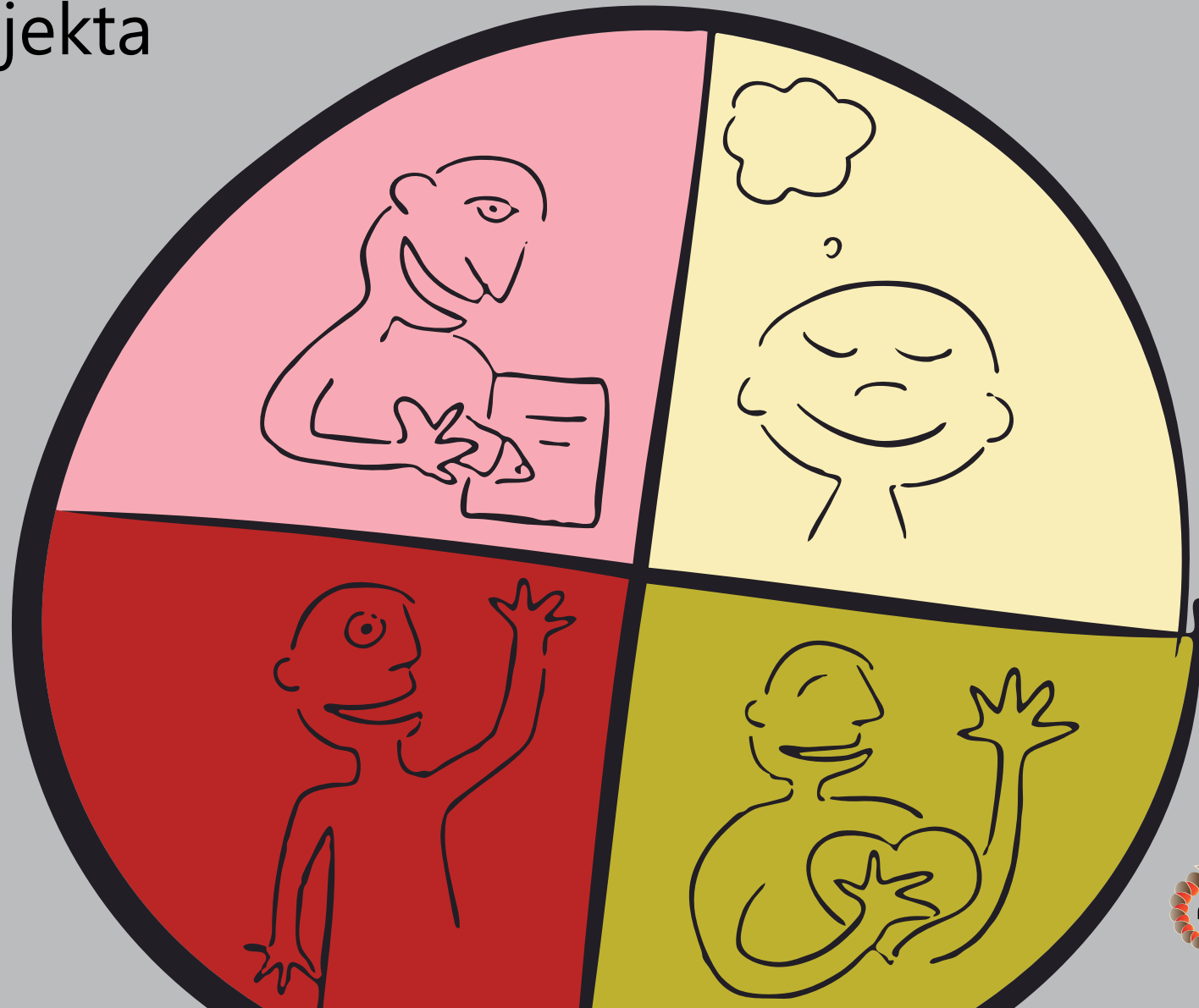

VERZIJA 2.09

DRAGON DREAMING

Dizajn projekta

- english
- slovenščina
- español
- latviešu
- русский
- português
- deutsch
- srpski
- polski
- עברית
- français
- ...
- ...
- ...
- ...
- ...
- ...
- ...
- ...

Posveta

Ova knjiga je namenjena svima onima koji ne odustaju od svojih snova i usuđuju se da plešu sa svojim zmajevima! Izdata je pod licencom Creative Commons a njeno korištenje i umnožavanje u nekomercijalne svrhe, dozvoljeno je uz navođenje autora. Ukoliko želite da modifikujete sadržaj ove knjige ili je koristite u neke druge svrhe osim izgradnje zajednice ili organizacija na njenim principima, molim vas, obratite se autorima za odobrenje.

Imajte na umu da je zmajevo sanjarenje projekat u razvoju: nastao je iz rada Gaia fondacije u Zapadnoj Australiji. Zmajevi sanjari od Brazila do Rusije i od Kanade do Konga deo su žive zajednice koja uči i daje najbolje od sebe. Ova E-knjiga samo je deo informacija o zmajevom sanjarenju.

Ukoliko želite da nam se snovi ostvare, kao i da pomognete razvoj zajednice zmajevih sanjara – kontaktirajte nas. Jednostavno je - 100% vaših snova može da se ostvari. Nadamo se da će ovaj mali priručnik pomoći da krenetu u ostvarivanje snova koji čekaju – želimo vam mnogo zabave i poučnih iskustava. Zapamtite, ako nije zabavno, nije ni održivo! Srećno, zmajev sanjaru!

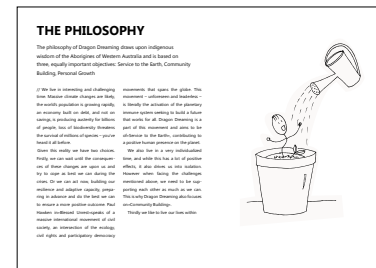
ISBN: Google → „dragon dreaming project design book isbn“

Ako želite da podržite Zajednicu zmajevih sanjara donacijom, molimo vas posetite: <http://www.dragondreaming.org/about-us/become-involved/>.

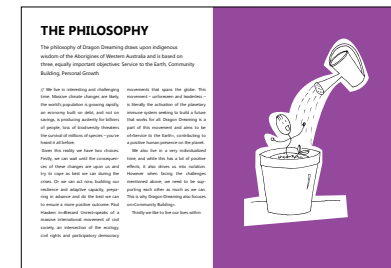
Kako upotrebljavati višejezičnu E-knjigu?

Radi maksimalne funkcionalnosti, ova knjiga je interaktivna. To znači da postoji više opcija kako može da izgleda.

Za korištenje svih funkcija višejezične verzije E – knjige, molimo vas koristite besplatni profesionalni PDF »Adobe Reader«!

*Kliknite ovde za crno belu verziju:
verzija za štampu*

*Kliknite ovde za verziju u boji:
verzija za ekran*

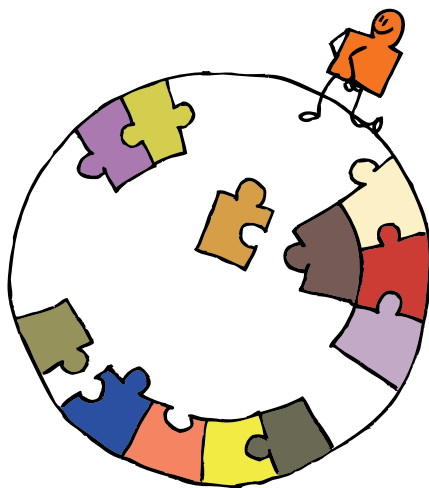
Jeziik

Možete takođe da promenite jezik. Na naslovnoj stranici jednostavno izaberite jezik koji vam najviše odgovara.

Neprestano radimo na novim prevodima. Ukoliko ne postoji prevod na vaš jezik, a zainteresovani ste za prevodjenje ove e –knjige, bićemo oduševljeni.

Već smo ustanovili proceduru za prevod. Za dodatne informacije molimo vas kontaktirajte nas na translations@dragondreaming.org

»Budućnost pripada
onima koji veruju u
lepotu svojih snova.«
Eleanor Roosevelt

Impresum

Rad na ovoj knjizi započet je 2012. godine sa tekstovima Ilone Koglin u saradnji sa Manuelom Bosch, Angelom Hernandezom i Florianom Mullerom (Nemačka). Zaključen je u leto 2013 u saradnji sa Johnom Croftom, Catrionom Blanke i Ilonom Koglin uključujući radove Monice Prado (Mandakini Dasi) i Juize de Fore (Brazilija) uz saradnju sa Bernadette Otto iz Pentiktona (Kanada). Posebnu zahvalnost upućujemo Johnu Croftu, ko-kreatoru zmajevog sanjarenja, na čijim idejama i konceptima je zasnovana ova knjiga.

Authori: Catriona Blanke, John Croft, Mandakini Dasi (Monica Prado), Ilona Koglin

Podrška: Manuela Bosch, Angel Hernandez, Florian Müller, Bernadette Otto,

Tehničko unapređenje: Matthias Brück

Ilustracije: Wiebke Koch

Slika na naslovnici: Luiza Padoa

Prelom: Ilona Koglin

Prevod: slovenščino - Barbara Dovjak, Lara Kastelic & Nara Petrovič; español - Teresa Fernandez, Juliana Simoes, Daniela Pereira, Julia Ramos & Luna Marcén; latviešu - Rūta Kronberga; русский - Anton Tofilyuk & Sasha Bezrodnova; português - Rita Tojal, Teresa Silva, Marta Duarte, Pedro Ferreira, Njiza Costa & Virgílio Varela; deutsch - Catriona Blanke, Uli Bostelmann, Diemut Kostrzewa, Marcella von der Weppen & Marion Wiesler; srpski - Dubravka Simonović; polski - Robert Palusiński, Andrzej Ciechulskiego Adama Kamińskiego, Agnieszki Jurko, Karola Jurczyka, Jerzego Kolarzowskiego & Aleksandra Piecucha; עברית - יובל ישי, דרור נוי, נועם תמרי; français: Nathalie Sinthes, Pascale Pluton, Eric Sanner, Hubert Boutin, Renaud Darnet;

Više o Zmajevom sanjarenju, spisak trenera i ostale korisne informacije možete pronaći na www.dragondreaming.org.

SADRŽAJ

Filozofija **strana 4**

Lični rast **strana 5**

Vreme sanjanja **strana 5**

Linije pesama **strana 6**

Igre u kojima svi pobeđuju **strana 6**

Komunikacija **strana 7**

Generativna pitanja **strana 7**

Pinakarri **strana 8**

Harizmatično komuniciranje **strana 9**

Projektni »točak« **strana 10**

Prelaženje pragova **strana 10**

Četiri tipa **strana 11**

Vežba: Koji sam ja tip? **strana 12**

Sanjanje **strana 13**

Ekipa snova **strana 13**

Krug sanjanja **strana 14**

Govorni predmet **strana 15**

Planiranje **strana 16**

Postavljanje ciljeva **strana 17**

Definisanje glavnog cilja **strana 18**

Karabirrdt **strana 18**

Obaveze i odgovornosti **strana 20**

Vreme i budžet **strana 20**

Testiranje **strana 21**

Veliki otpor **strana 22**

Delanje **strana 23**

12 nadzornih pitanja **strana 24**

Sanjanje **strana 25**

Ovladavanje veštinama **strana 26**

Osećanja u grupi **strana 27**

Planiranje nasleđivanja **strana 28**

Jedanaesti čas Proročanstvo
starešine iz plemena Hopi **strana 28**

FILOZOFIJA

Filozofija zmajevog sanjarenja potiče iz mudrosti Aboridžina Zapadne Australije i temelji se na tri podjednako važna cilja: služenje Zemlji, izgradnji zajednice i ličnom rastu.

// Živimo u zanimljivim i izazovnim vremenima. Velike klimatske promene, ubrzan rast svetske populacije, ekonomija koja se zasniva na dugu umesto na štednji, što vodi siromaštvu milijardi ljudi, gubitak biodiverziteta koji preči opstanu miliona vrsta – sve ste to već čuli.

Imajući u vidu ovu realnost, imamo dva izbora. Prvo, možemo čekati da nas sustignu posledice ovih promena i boriti se najbolje što možemo sa krizom. Ili možemo delovati odmah, razvijajući otpornost i sposobnost prilagođavanja, kako bismo se unapred pripremili i učinili sve u našoj moći da osiguramo pozitivniji ishod. Paul Hawken u „Blagoslovenom nemiru“ govori o masivnom međunarodnom

pokretu građanskog društva, ukrštanju ekologije, ljudskih prava i demokratskih pokreta koji se širi svetom. Ovaj pokret - neočekivan i bez vođa - doslovno je aktivacija planetarnog imunog sistema usmerenog na izgradnju budućnosti koja funkcioniše za sve. Zmajevog sanjarenje je deo ovog pokreta i teži da „služi Zemlji“, doprinoseći pozitivnom ljudskom prisustvu na ovoj planeti.

Mi takođe živimo u vremenima velikog individualizma, i, mada to ima pozitivnih strana, takođe nas vodi u izolaciju. Međutim, imajući u vidu sve gore pomenute izazove sa kojima se sučavamo, potrebno je da podržavamo jedni druge što je više moguće. Upravo zato se zmajevog sanjarenje takođe fokusira na „Izgradnju zajednice“.

Zmajevno sanjarenje je dopuštanje da stvari izmaknu kontroli na bezbedan način.

Treća svrha nas suočava s činjenicom da smo skloni da živimo u zoni komfora, u prostoru gde smo kod kuće i bavimo se ljudima sa kojima se osećamo ugodno. Osećamo se bezbedno. Ali učenje je moguće samo ako izađemo iz zone komfora u oblast u kojoj se sučavamo sa „zmajevima“. Otuda naziv „zmajevno sanjarenje“. Zmajevi su metafora za naše duševne bolove, strahove i nesigurnosti, ljude u našim životima sa kojima imamo problem. Ako možemo da prelazimo svoje granice, ako naučimo da „igramo sa svojim zmajevima“ stalno ćemo da jačamo i da omogućujemo otkrivanje svojih snaga i sposobnosti. U tom smislu, treća svrha zmajevog sanjarenja je lični rast.

Aha - Momenti

Maksimalizacija kreativnosti

Momenti u kojima otkrivamo nešto što nismo znali su predivni. Još su čarobniji oni trenuci kada otkrijemo nešto što nismo ni znali da ne znamo: to su tzv. aha-trenuci. Najčešće se pojavljuju kada otkrijemo i razumemo nešto novo. Mogu se takođe pojaviti kada pronađemo nove veze između pojava koje već poznajemo. U svakom slučaju aha-momenti vode ka novoj percepciji nekog aspekta sveta. Kao rezultat toga, postajemo svesni.

Aha-momenti su visoko zarazni. Kada jedna osoba podeli svoj aha-momenat, rastu šanse da i drugi takođe otkriju nešto što nisu znali da ne znaju. Deljenje „aha“ sa grupom često dovede do kreativnog rešenja nekog zajedničkog problema. Veština generativnih pitanja kao praksa zmajevog sanjanja otvoriće vam nove svetove. Različiti ljudi imaju različita iskustva sa svojim aha-momentima. Dobićete maksimum od svojih aha-momenata ako:

- » negujete vezu sa prirodom
- » negujete vezu sa različitim stvarnostima, ljudima i kontekstima
- » putujete u drugačije kulture
- » opažate i razmišljate
- » pažljivo slušate svoje sagovornike
- » pratite znake, vidljive i nevidljive
- » povežete se sa svojim snovima i vizijama
- » meditirate
- » duboko se usredsredite na problem, a zatim se pozabavite nečim sasvim drugačijim.

Vreme snova

Aboridžinski koncept vremena

Savremeni svet se temelji na uverenju da je vreme kolektivan i objektivni linearni proces, koji teče iz prošlosti, kroz sadašnjost i ka budućnosti. U okviru ove perspektive, sanjanje se posmatra kao subjektivan, individualan proces, mimo stvarnosti. U mnogim urođeničkim kulturama, uključujući kulturu australijskih Aboridžina, sanjanje se posmatra kao kolektivno i objektivno iskustvo. Takva perspektiva nam omogućava pristup interpersonalnoj kreativnosti i dubljem međusobnom razumevanju. Tu ništa nije odvojeno-sve je samo privremeno čvorište u procesu opšteg toka.

Jedna aboridžinska poslovice kaže „Svi smo mi samo posetioci u ovom vremenu, na ovom mestu. Samo smo u prolazu. Naša svrha ovde je da posmatramo, učimo, rastemo, volimo.. a zatim se vratimo kući.“ To znači da je sve moguće i da kada radimo sa konceptom vremena snova, radimo sa onom našom stranom koja ima pristup kolektivnoj inteligenciji.

Ovaj pristup takođe ukazuje na to da smo svi uhvaćeni u sadašnjosti kao na mostu između mesta sa koga smo došli i mesta na koje idemo. Za neke, most je malen i lak za preći, a za druge, on je poput dubokog i zastrašujućeg ponora. Ovaj most deo je naše priče, one priče koju gradimo sa svakim korakom koji napravimo. To objašnjava naše živote – odakle smo došli, koje važne lekcije i prelomne trenutke smo doživeli i ilustruje kuda osećamo da treba da idemo – linije pesama (songlines).

Linije pesama

Zašto su projekti važni

Noongar Aboridžini veruju da je na početku svega karl: žuta vatra ranog jutarnjeg sunca. Karlup je srce, ognjište, gde se ljudi okupljaju da podele svoje snove, pričaju priče, planiraju aktivnosti i proslavljaju kraj dana. Deo ovog okupljanja je i pesma – kao što je prenošenje uputstava o orijentaciji i mestima razgraničenja. Otuda naziv „linije pesama“ – songlines.

Linije pesama daju svrhu i značenje našim životima. Na ovaj način možemo sagledati svoje živote kao projekte sa važnim „graničnicima“ i linijama pesama između njih. Prema tome to je projekat na kome smo angažovani celoga života, koji mu daje smisao i značenje.

Igre u kojima svi pobeđuju

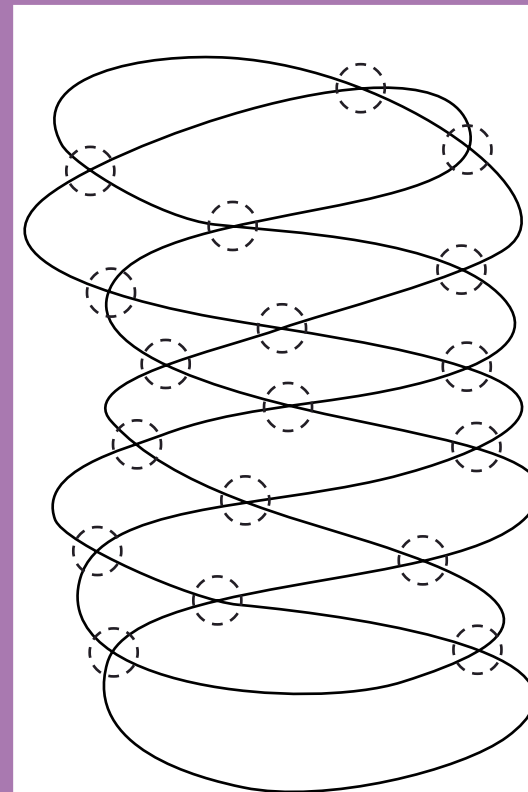
Kraj kulture gubitnika i pobednika

Civilizacija, kako je mi razumemo, zasniiva se na određenom pogledu na svet. Kroz naš jezik subjekata (aktivnih) i objekata (pasivnih) posmatramo svet kao da se sastoji od stvari nad kojima imamo moć i kontrolu. Ovo je perspektiva koja sve odvaja u različite kategorije: jedni imaju moć nad drugima. Ovo, ukratko, stvara igre koje dele ljude na pobednike i gubitnike i jednu nasilnu hijerarhiju, što prihvatamo kao jedini mogući način na koji stvari funkcionišu.

Angažovati se sa okruženjem podrazumeva da imamo posla sa živim svetom čiji smo i mi deo. Verovati da možemo preuzeti kontrolu nad njim

je ljudski mit, egoizam koji neminovno vodi u frustraciju i slom. Ne možemo kontrolisati proces toka energije, materije, informacija, kao ni haos i entropiju u koje smo uronjeni. Aboridžinska tradicija sugeriše da ništa nije odvojeno – što nauka potvrđuje iznova i iznova.

Međutim, možemo imati moć „sa“ ovim tokovima. To znači da možemo raditi sa bilo čim i bilo kim – uvek težeći da pronademo igre u kojima svi pobeđuju. Da bismo u tome uspeli potrebno je da osvestimo svoju ranjivost, i da uvek sagledamo i drugu stranu, gde se krije otpor prema projektu, naše pretpostavke i predrasude. Prakticovanjem ove nove vrste igre, otvaramo beskrajne mogućnosti kojih ranije nije bilo. Igre za gubitnike i pobednike su neodržive. Ako zaista težimo održivoj kulturi, igre u kojima svi pobeđuju su od suštinskog značaja.

Aboridžinski koncept vremena snova: sve je samo privremeno čvorište u procesu toka.

KOMUNIKACIJA

Pri upotrebi zmajevog sanjarenja, dobro je biti svestan da težimo stvaranju jedne nove paradigme i nove kulture. Zato je potrebno da ponovo pronađemo sposobnost dubokog slušanja kako bismo čuli šta Zemlja ima da nam kaže, te da bismo čuli jedni druge i sami sebe.

// Zmajevu sanjarenje teži da stvori novi jezik, zasnovan na principima kojima se igre u pobjednika i gubitnika (a ponekad gubitnika i gubitnika), zamjenjuju igra-ma u kojima svi pobjeđuju. I kao što je slučaj sa mnogim veštinama, što ih više praktikujemo, bolji smo u tome. Projek-ti veoma često propadaju zbog loše ili nepostojeće komunikacije. Međutim, postoje brojni oblici komunikacije koji pomažu da ostvarimo svoje zamisli kao i da razrešimo ili sprečimo konflikte.

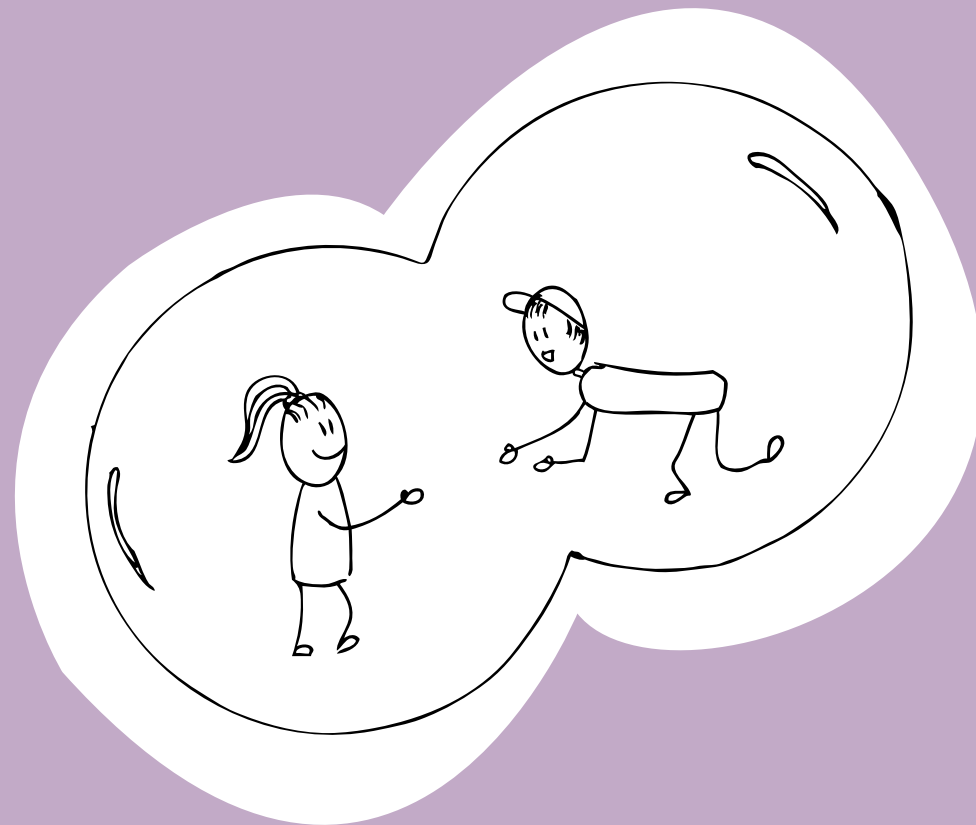
Generativna pitanja

Zahtev za emocionalnom snagom

Generativno pitanje je pitanje koje ima emocionalni naboj u životu obe stra-

ne u dijalogu. Generalno, takvo pitanje cilja na to da otkrije ono što nedosta-je, odnosno da identifikuje stvar koja menja sve. To je otvoren poziv da se angažujemo oko onoga što ne znamo. Događa se kroz otvoreno i refleksivno ispitivanje koje otkriva dublju realnost.

Način na koji saradujemo na ne-kom projektu u velikoj meri je određen načinom na koji komuniciramo i slušamo jedni druge. Generativna pitanja su od centralnog značaja za zmajevu sanja-renje, pa se preporučuje da slobod-no i hrabro razvijate svoju sposobnost smišljanja i postavljanja generativnih pi-tanja. Kako bismo vam pomogli u ovo-me, primere takvih pitanja smo provukli kroz celu E-knjigu.

Pinakarri

About Deeper Listening

Pinakarri je aboridžinska reč za duboko slušanje. Mi smo uglavnom izgubili sposobnost empatičnog međusobnog slušanja a razvili smo sklonost ka slušanju onog malog glasa u glavi koji neprestano prosuđuje u kontekstu pobe i poraza. Ovaj glas nam stalno odvlači pažnju i čini da brže zaboravljamo: većina ljudi je npr. sposobna da se koncentriše oko 20 minuta na konceptualne teorije, pre nego što glas počne da govori, što nam otežava istinsko slušanje. Pinakarri nežno utišava taj mali glas.

Svaki praktikant zmajevog sanjarenja može se pozvati na pinakarri u bilo kom trenutku. Možete zazvoniti zvonom ili dati neki drugi dogovoreni signal. U tom trenutku svi će prestati da govore ili rade i neko vreme ostati u tišini. Individualno je koliko će se ko opustiti, ali važno je da se svi na kratko stišaju. Svrha ove vežbe je prevazilaženje nekih aspekata ljudskog ponašanja. S jedne strane, pinakarri pomaže ljudima koji

su trenutno u konfliktu da prevaziđu unutrašnje blokade. Ljudska je sklonost da što više neko argumentovano napada naše stavove da ih se sve tvrdoglavije držimo. U takvim slučajevima najčešće je nebitno da li je druga osoba u pravu ili ne. Zato su ove kratke pauze prilika da se „ohladimo“.

Pinakarri takođe daje priliku da proverimo šta tačno želimo. U tišini, možemo čuti šta se događa duboko u nama, i videti da li nam je ovo ili ono još uvek važno – ili čak da li smo izgubili vezu sa prvobitnim snom, sa našim potrebama i željama samo da bismo bili u pravu. Zastupanje naših želja i potreba jednako je važno kao „hlađenje“. Ako potiskujemo naše snove i potrebe, uvek ćemo imati osećaj da nam nešto nedostaje. Taj osećaj će se stalno pojavljivati i može predstavljati pravu pretnju zajedničkom projektu. Predstavljajući prepreku istinskoj raznovrsnosti što je suštinske važnosti za učenje i uspeh.

Neravnoteža između dominacije i represije često se može sresti u grupnim projektima: nekolicina ljudi na vrhu koji

Malo uputstvo za pinakarri

Umiri se i poveži sa svojim telom:

1. Osetite gde se vaše telo spaja sa stolicom ili jastukom na kome sedite.
2. Osetite težinu svog tela. Primitite težinu i to kako ga zemlja podržava. Sila teže je najstarija sila u univerzumu. Da vas umesto nje podržava osoba, to bi se zvalo bezuslovna ljubav. Postanite svesni bezuslovne ljubavi i podrške koju vam Zemlja daje.
3. Dišite duboko, udišite i izdišite. Čujte razliku u tonu i osetite razliku u temperaturi između udisaja i izdisaja. Ova razlika u temperaturi potiče od sunca. Ko ste vi? Vi ste ples materijalnih ciklusa Zemlje sa energijom sunca.
4. Možete li da čujete ritam svog srca? Taj zvuk je sa vama još od vremena pre nego što ste rođeni i biće sa vama do poslednjeg daha.
5. Pronađite tačku u vašem telu gde je postoji najveća energetska napetost. Dišite u tu tačku. Svesno se opuštajte i izdišite napetost.
6. Sada ste utišali mali glas u svojoj glavi. Postoje mnogo načina da postignete pinakarri. Slobodno eksperimentišite kako biste pronašli svoj.

Savet : Kao i pinakarri tako i harizmatična komunikacija može da se postigne na različite načine. Korisni saveti mogu da se nađu u radovima Nenasilne komunikacije, Teorije U Otta Scharmera ili spiritualne prakse Johna Herrona, kao i u Izgradnji zajednice prema M Scott Pecku.

govore veći deo vremena i guraju svoje ideje i interese. Pinakarri nam može pomoći da prevaziđemo tendencije ka dominaciji i represiji i tako postanemo stvarni i autentični. Može nam pomoći da postanemo ljudska bića koja žive „ljubav na delu“. I može doprineti u razvoju negujuće zajednice u kojoj se svaki pojedinac čuje i vidi. Treba samo imati na umu da je ljudima potrebno malo vremena da se naviknu na upotrebu pinakarrija.

Harizmatična komunikacija jezik ravnopravnih dobitnika

Harizmatična komunikacija je pokušaj da se iskaže ono što leži duboko u nama. Deluje slično kao automatsko pisanje. Sve što treba da uradimo je da utišamo onaj mali glas u našim glavama. Za to je potrebno mnogo više hrabrosti nego što se može pretpostaviti. Harizmatična komunikacija zasniva se na poverenju, da možemo podeliti naša osećanja i snove a da ne naiđem na po-

dsmeh. Naša svakodnevna komunikacija funkcioniše kao štit: krijemo se iza činjenica i procena. A ipak, ako bismo se otvorili, mogli bismo dati ljudima šansu da nas vide kakvi jesmo, kao i da shvate naše projekte.

Navikli smo da naše ideje komuniciramo onako kako nas navodi mali glas u glavi, pitajući se „Šta želim da kažem? Šta je meni važno?“. Često smo nesvesni da naše reči prenose i suptilnu igru pobednika i poraženog, u kojoj se oseća ili divljenje ili prezir prema drugoj osobi, pa čak i dominacija i represija. Preokupirani smo tumačenjem onoga što drugi govore, i šta bi moglo biti „pravo značenje“ njihovih reči..

U zmajevom sanjarenju, koristimo intuiciju kako bismo omogućili da projekat govori kroz nas. To je harizmatična komunikacija. Preporučujemo praktikovanje harizmatične komunikacije pod različitim okolnostima, npr. prilikom govora pred brojnom publikom ili na radionicama.

Kako komunicirati harizmatično

Verujte da je zaista bezbedno reći šta stvarno mislite

Sledeća vežba se praktikuje tako što dve osobe sednu jedna prema drugoj i razgovaraju o projektu koji rade ili nameravaju da rade, na uobičajen način. Nakon toga treba da koriste harizmatičnu komunikaciju i porazgovaraju o projektu još jednom. Na ovaj način, dozvoliće projektu da govori kroz njih. Zapamtite da na kraju popričate o onome što je rečeno i svemu što ste primetili.

1. Radite pinakarri. Sedite uspravno i zatvorite oči. Duboko dišite. Duboko disanje pomaže da se oslobodimo straha i napetosti. Postanite svesni gde se spajate sa zemljom (kroz stopala). Osetite kako vas kičma spaja sa nebom.
2. Pomerite pažnju sa glave na područje nešto ispod pupka; Tu je Hara, centar ravnoteže
3. Koristeći maštu, vizuelizirajte balon ličnog prostora kako okružuje svaku osobu sa kojom razgovarate. Sada zamislite svoj balon, veličinu, oblik i boju. Zamislite kako se vaš balon širi sve dok ne obuhvati s ljubavlju balone svih ljudi sa kojima komunicirate.
4. Zamislite osećaj prisutnosti koji želite da stvorite kod osoba sa kojima razgovarate. Kakav ton glasa vam je potreban da stvorite takvu prisutnost?
5. Koristeći takav ton glasa, i primenjujući istovremeno prethodna četiri koraka, pustite da reči teku.

KRUG PROJEKTA

Susret između inicijalne individue i njegove-njene okoline, kao i između prakse i teorije stvara dva interfejsa i četiri kvadranta koje svaki projekat pokazuje: Sanjarenje, planiranje, delovanje i slavljenje.

// Svaki projekat je susret između inicijalne individue i njegove ili njene okoline. Jedno utiče na drugo u recipročnom procesu. To je takođe susret između teorije i prakse koji ih zapravo integriše. Razgraničenjem ovih sučeljenja stvaraju se četiri kvadranta, koji karakterišu četiri različite faze projekta: Sanjarenje, planiranje, delovanje i slavljenje. Krug zmajevog sanjarenja oslikava taj proces.

Prelaženje pragova

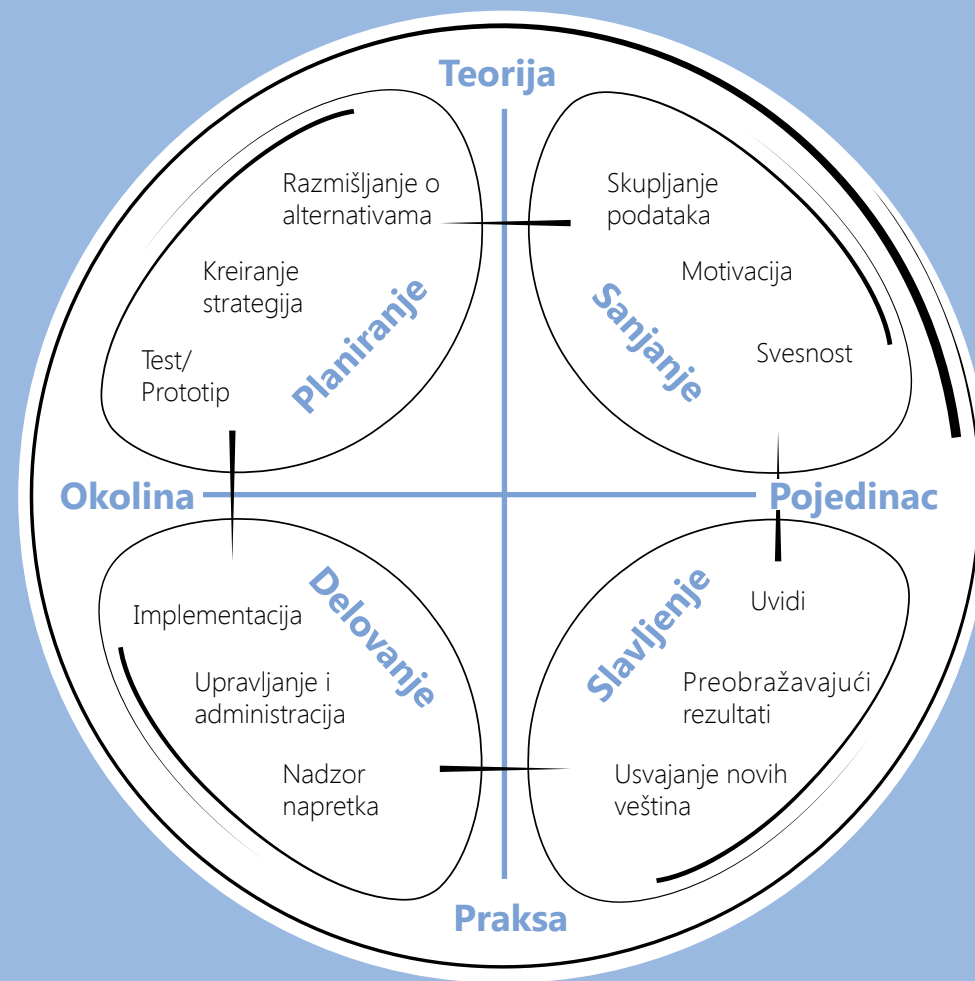
Grafične linije komunikacije

Linije su organi komunikacije, a ne rigidne granice odvajanja. One mogu da se pomeraju prema fazi projekta i ljudima koji učestvuju u njemu. Ponekad će dominirati jedna strana, ponekad dru-

ga. Projekti imaju prirodu fraktala. To znači da sanjarenje, planiranje, delanje i slavljenje mogu da se pronađu u svakom kvadrantu.

Projekti zmajevog sanjarenja jedino mogu biti održivi ako procesuiramo svaku od faza sa četiri kvadranta. Tako svaki kvadrant počinje sa fazom sanjarenja, prelazi na planiranje, zatim delovanje, a potom na prelazu između dva kvadranta, imamo slavljenje.

Ovi prelazi mogu da nas uplaše: prelazak sa sanjarenja na planiranje zahteva hrabrost i mnogo energije. Posebno težak može biti prelazak sa planiranja na delovanje, jer zahteva istinsku posvećenost svih koji su uključeni u projekat. Ako projekat dođe u tešku fazu, savetuje se da se tada zapitamo,

Obrazac Zmajevog sanjarenja takođe možemo pronaći u ekološkim sistemima, u formiranju vremenskih prilika, u medicinskom točku američkih urođenika, pa čak i u samom našem telu. Jedan simbolički aspekt, među mnogim analogijama su četiri sezone (zima, proleće, leto i jesen), kao i četiri velike životne faze (detinjstvo, mladost, srednje doba i starost). I dnevni ciklus može da se ilustruje ovim krugom: noć sa sanjanjem, ranoj jutro sa planiranjem, dan sa radom, i, ako je osoba mudra, večer sa proslavom.

»Iza ideja o dobrom i lošem, nalazi se polje. tamo ćemo se sresti.« Jalaladin Rumi

da li se zapravo projekat našao na prelazu između dve faze.

Slavljenje je važan korak na prelazima između različitih kvadranta. Drugim rečima: svaki prelaz sa jednog kvadranta na sledeći (npr. sa planiranja na delovanje) takođe je prelazak sa slavljenja jednog kvadranta na sanjarenje drugog kvadranta, a to znači izlazak iz zone komfora. Gubitak energije može da se spreči čestim i pravovremenim proslavljanjem. Proslavljanje je momenat kada primamo energiju kako bismo nahranili tekući proces. Upravo to je ono što projekat čini održivim.

ČETIRI KARAKTERA

Sanjar, planer, radnik i slavljenik

Zmajevu sanjarenje ne samo da predstavlja četiri faze projekta nego i četiri različita tipa karaktera: sanjara, planera, radnik i slavljenika.

Dobro je imati sva četiri tipa izbalansirana u svom timu. Razlog je u tome što tim snova koji se sastoji samo od planera npr. neće biti tako uspešan u održavanju projekta zmajevog sanjarenja. Izbalansiran tim snova povećava šanse da će projekat biti realizovan i da će ljudi naučiti nove stvari na dubljem nivou.

U isto vreme, važno je znati da će postojanje ova četiri različita tipa u timu, vrlo verovatno dovesti do konflik-

ta. Sanjar bi mogao imati problem sa radnikom, i obrnuto a planer bi mogao naići na izazove u radu sa slavljenikom. U današnjem zapadnom društvu, najviše se vrednuju planeri i radnici zbog svoje efikasnosti. Međutim, sanjari i slavljenici su jednako nužni – potražite ih i uključite u projekat.

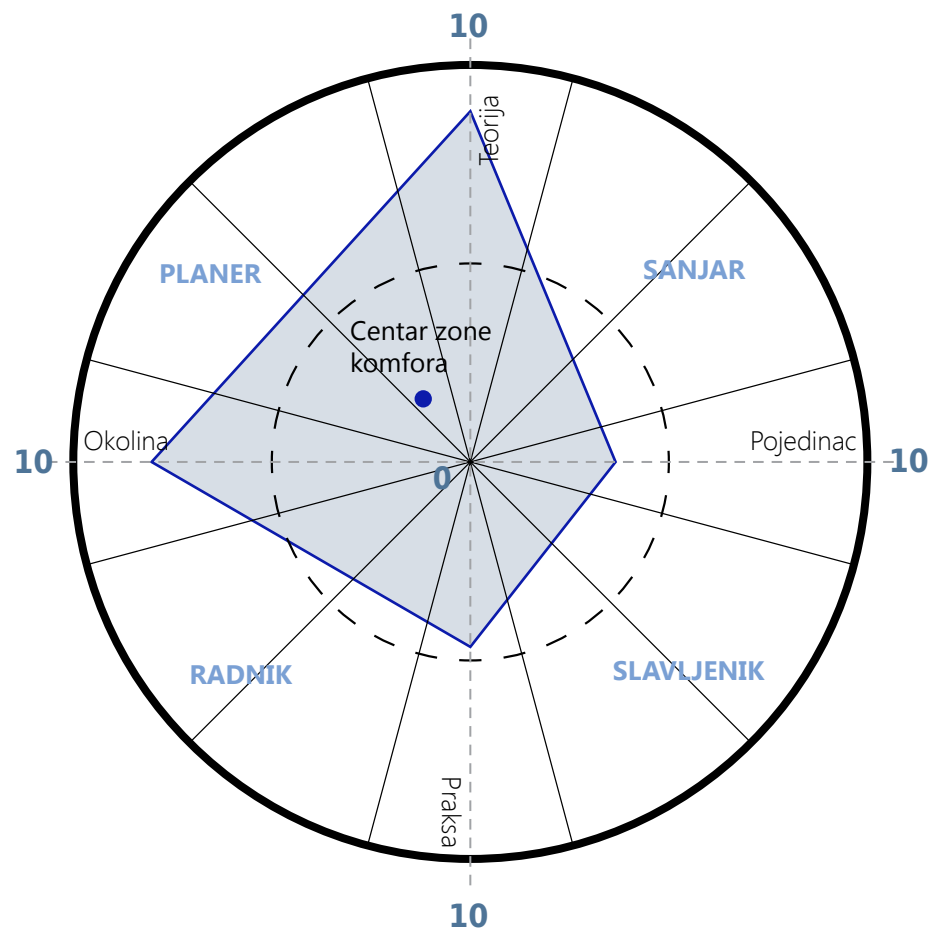
Svi imamo u svom karakteru sva četiri tipa. Menjamo uloge prema situaciji, od projekta do projekta i od jedne faze do druge. Gledajući na životne faze, bebe i mala deca su najveći deo vremena sanjari, mladi će provesti dosta vremena planirajući, u srednjim godinama se najviše radi, a stariji ljudi će poželeti da uživaju i promišljaju o životu koji su proživeli – i na taj način ga proslavljaju.

Koji sam ja tip?

kratka vežba za vaš tim

1. Na podu nacrtamo točak zmajevog sanjarenja podeljen na delove (pojedinaac/okolina, teorija/praksa) takođe ih nacrtajte na tabli ili listu papira. Sada zamislite da svaki deo ima skalu od jedan do deset, sa nulom u centru gde se pragovi ukrštaju a 10 na rubu kruga.
2. Praktikuemo pinakarri i odlučujemo za koji kontekst želimo da proverimo svoju situaciju. (trenutni projekat ili život uopšte).
3. Stanite na prag između pojedinca i okoline i intuitivno se krećite napred nazad duž ove linije dok ne nađete granicu vaše zone komfora. Kako ćete znati gde je ta tačka? Vaše telo će vam reći! Možda će vam se desiti da u trenutku kad zaustavite dah postanete svesni veće napetosti u telu. Uradite ovo i za stranu pojedinca i stranu okoline na pragu. Ishod ne mora biti 100% , moguće je da neko stane na 9 za pojedinca (prema tome, introvertan) a posle toga na 9 za okolinu (ekstravert).
4. Iste korake ponovimo na pragu između teorije i prakse.
5. Obeležite rezultate na tabli ili listu papira. Povežite tačke koje ste obeležili na pragu pojedinca sa tačkom na pragu teorije, odatle sa pragom prakse i opet nazad do praga pojedinca (pogledajte grafikon).
6. Centar vaše zone komfora mapiraće vaše dominantne tendencije. Pronaćićete ih označavanjem polovina duž svake od dijagonala. Sada spojite centralne tačke dijagonala između praga okoline (ekstravert) i praga prakse do centralne tačke između praga individue (introvert) i teorije. Uradite slično sa centralnom tačkom teorije i okoline i centralne tačke prakse i individue. Ove linije će se ukrstiti unutar jednog od četiri kvadranta ili ponekad na liniji između kvadranta. To je mapa vaše zone komfora.

SANJANJE

Svaki projekat koji je ikada izveden, prvo je bio samo san jedne osobe. Tokom kruga sanjanja, ovaj san je obogaćen kolektivnom inteligencijom. Postaje san celog tima snova. Cilj je obavezati se da ćemo ostvariti 100 % naših snova. Bez kompromisa!

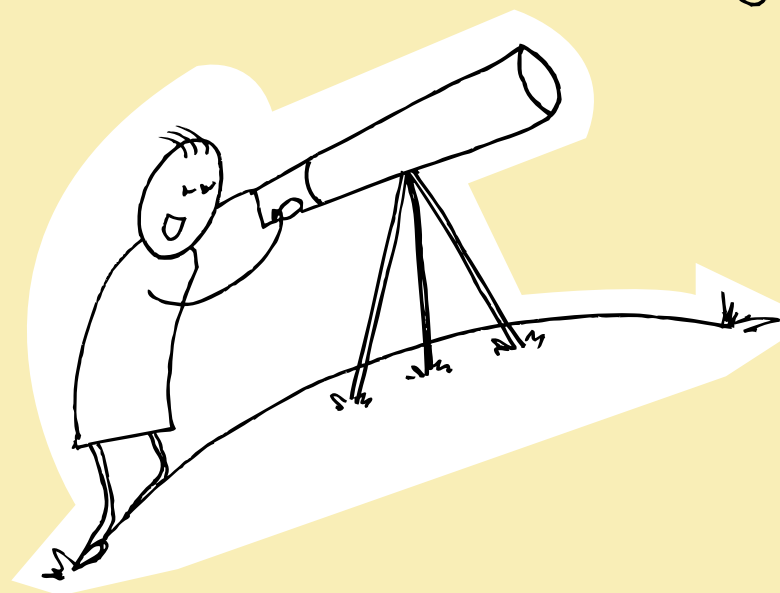
// Svaki projekat koji je ikada izveden prvo je bio samo san jedne osobe. San često može da se pojavi iz nove svesnosti, aha-trenutka. Upravo kroz razgovor o snu, sanjar postaje svestan prave prirode svog sna. Većina projekata ostaje blokirana u fazi sanjarenja samo zato što ljudi ne dele svoje snove sa drugima. Ovo je prvi prag koje mnoge dobre projektne ideje nikada ne pređu. U našem dobu, ljudi više ne veruju u snove. Plašimo se da govorimo o njima, u strahu da ćemo biti ismejani ili da nas niko uopšte neće ni saslušati. A to je jedina prepreka zbog koje snovi ne postaju realnost.

Ekipa snova

kako izabrati prave ljudi

Kada jedna osoba ima ideju ili san, prvi korak u zmajevom sanjarenju je da je podeli sa grupom. Ko mogu biti članovi te grupe? To mogu biti prijatelji, komšije, radne kolege, ljudi s posebnim veštinama i/ili ljudi u zajednici koji imaju poseban interes za datu ideju.

Za izbor ljudi nije važno samo da ti ljudi imaju znanja i veštine koje bi mogle biti od pomoći za projekat, nego i da su to ljudi sa kojima želite da radite i provodite vreme. Najvažniji su zapravo odnosi. Ako se projekat tiče sela, grada ili bilo koje druge već postojeće zajednice,

mudro je porazmisliti o tome na koga će projekat direktno da utiče. Ti ljudi bi morali biti uključeni u najmanju ruku kao podrška. Ako se projekat tiče promene zajednice, onda je mudro pozvati ljude koji su dobro umreženi, kao i decu i mlade.

Kako raste projekat, tako će verovatno rasti i tim snova. Ukoliko se uključi više od osmoro ljudi, onda je dobra ideja imati nekoliko krugova snova za male grupe. Takođe, nije neophodno da svi uključeni u krug snova i učestvuju u realizaciji tog sna. Ali iskustvo pokazuje da ljudi postanu entuzijastični po pitanju ostvarenja projekta kada jednom između sebe podele san. .

Krug sanjanja

Bez kompromisa!

Kada odlučite s kim želite da podelite san, pozovite ih u krug snova. To je sastanak na kome se oslobađa kolektivna inteligencija grupe. Takođe, to je proces u kome vaš individualni san mora da umre, kako bi se ponovo rodio u vidu

Kako uraditi krug sanjanja?

Nakon što je inicijator predstavio svoj san i objasnio čime bi se projekat bavio, on ili ona stavlja san pred tim i postavlja generativna pitanja kao što su:

„Kakav bi ovaj projekat morao da bude da posle njega možete reći – ovo je bio najbolji mogući način da provedem vreme“? Ili, „Šta bi vas navelo da kažete - Da! Tako mi je drago što sam radio na ovom projektu!“.

Sada svi prisutni odgovaraju redom na ova pitanja, možda i uz govorni predmet. Ako neko nema ništa da kaže u datom trenutku, može da preskoči red. U tom slučaju, može da doda neku ideju sledeći put kada bude red na tu osobu. Ono što je važno u krugu snova je da se svaka ideja zabeleži. Jedan od načina je da se odredi zapisničar koji će beležiti ideje onako kako se pojavljuju. Drugi način je da ideje beleži osoba pored onoga ko drži govorni pred-

met, prateći gore opisani proces. U oba slučaja zapisničar beleži imena govornika i hvata suštinu onoga što je rečeno. Ne zapisujte svaku reč, već samo ono suštinsko.

Kada je sve zapisano, proverite sa govornicima da li beleška verno odražava ono što su izložili. Ako primetite da energija opada, onda nešto nije u redu. Izbegavajte „paralizu analize“ tj. da tim snova sklizne u debatu

o značenju reči. Krug snova se nastavlja sve dok svi ne prođu kroz ciklus. Važno je proglašiti krug zatvorenim, i naravno, proslaviti.

Za najbolje moguće rezultate kruga snova:

- » upotrebljavajte pinakarri zvonce
- » upotrebljavajte govorni predmet
- » zapisujte suštinu sna, ne cele paragrafe
- » svaka osoba izlaže samo jedan san
- » ne budite ni previše racionalni niti previše apstraktni
- » povežite san sa stvarnim životom
- » zapišite san na lepom listu papira, pretočite ga u umetničko delo.
- » ...

Ako nije zabavno, nije ni održivo!

sna cele grupe – to je nužno zbog toga što postoji razlika u energiji kada radimo za svoj projekat i kada radimo za naš projekat.

Umiranje individualnog sna možda zvuči lako, međutim to je korak koji može biti prilično težak. Uvid u to da pojedinac sam ne može ostvariti san najčešće je bolan i može oduzeti dosta vremena i svesnog truda. Ne otežavajte sebi ako do ovog uvida ne dođe odmah. To je proces koji traži vremena. Samo budite svesni da je nužan kako bi projekat postao kolektivan, neverovatno uspešan i negujući.

U krugu snova, svakome je data šansa da shvati šta mu/joj je važno i da to onda kaže ostalima (što zahteva hrabrost – drugi bi mogli da pomisle da je ova osoba egocentrična ili prezahtevna).

Kako se projekat razvija, vremenom će postati očigledno šta je potrebno kako bi se svi stoprocentno identifikovali sa projektom.

Jedino ako se svi prisutni stoprocentno identifikuju sa snom, moći će da se posvete projektu svim srcem. Jedan zakon zmajevog sanjarenja kaže: „Nema kompromisa! 100 procenata vaših snova će da se ostvari“ Možda zvuči nerealistično ali je moguće.

U krugu snova ne prosuđujemo o ispravnosti snova. Ova vežba se bavi raznovrsnošću i autentičnošću svakog sna, čak i ako je u kontradikciji sa onim što su ostali rekli. Imajte na umu da je faza sanjanja faza u kojoj su kontradikcije još uvek prihvatljive. Zadržavanje kontradikcija priprema plodno tlo za aha-trenutke. Iza dualizma postoji obra-

zac, mesto gde dve strane kontradikcije mogu istovremeno biti istinite. Snovi su često paradoksalni i kontradiktorni, i to je ono što je zabavno.

Tokom kruga snova moguće je da će neko od učesnika shvatiti da taj konkretni projekat nije za njih. Toj osobi treba dati priliku da to otvoreno i iskreno kaže, čak iako to može biti bolno za grupu ili samu osobu. Od pomoći je i ako se svaki deo sna izrazi na afirmativan način. Ako neko kaže da nešto ne želi, pokušajte naći način da kaže šta je to što želi. Takođe ono što istinski energizuje grupu je kada se san pročita naglas u prošlom vremenu kao da je projekat već realizovan.

Na primer, „Tim projekta se odlično uklopio i zaradio mnogo.“ Ili „Uspeli smo da skupimo 3000\$ za projekat.“ Ovo je moćan način da pozovete budućnost u sadašnjost. U početku može zvučati neprijatno, ali pokušajte. Videćete da izuzetno motiviše – umesto zamišljanja velikog posla koji vas čeka, stvorićete energiju proslave i već proživeti neke od sjajnih aspekata vašeg projekta.

Govorni predmet

koristan komunikacijski alat

Još jedan koristan alat koji ćete možda koristiti tokom kruga snova je „govorni predmet“ – kamen, drvo ili neka druga stvar koja će kružiti kroz krug. Svako ko drži govorni predmet, imaće nepodeljenu pažnju cele grupe. Govorni predmeti su korisni kod odgovora na pitanja, istraživanja teme, deljenja aha-momenata, pregleda, nove teme ili ideje.

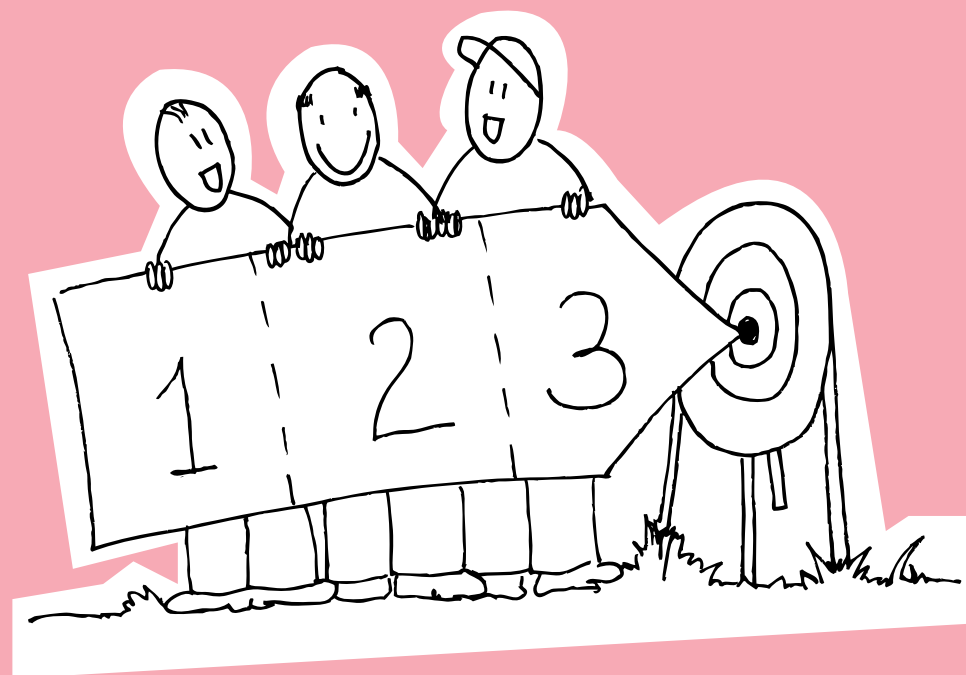
PLANIRANJE

U fazi sanjanja, ključna je raznolikost i prikupljanje što većeg broja ideja. Faza planiranja tiče se fokusiranja, pročišćavanja i filtriranja. Definišemo ciljeve i preduzimamo prve korake u organizaciji zadatka, odgovornosti, vremena i budžeta.

// Prvi korak u projektnom planiranju je definisanje ciljeva. Cilj se definiše kao ograničeno, ostvarivo buduće stanje, akciono orijentisano. Ciljevi takođe mogu da prate SMART principe - specifični (specific), merljivi, laki za pamćenje (measurable, memorable), ostvarivi, prihvatljivi, dostupni (achievable, accepted, affordable), realni (realistic, responsive) i pravovremeni (timely). Proces planiranja zmajevog sanjarenja razlikuje se od konvencionalnih metoda po svojoj razigranosti. Važno je sačuvati osećaj igre jer tako energija ostaje na visokom nivou. Ako grupa počne da gubi energiju, pronađite način da se opet zaigrate. I zapamtite „perfekcionizam je neprijatelj dobra!“. Glavni cilj projekta je važan jer povezuje celokupnu viziju –

san projekta sa njegovim kratkoročnim ciljevima. Cilj tako predstavlja most koji gradimo, što je najčešći odgovor na pitanje o čemu se radi u projektu. Cilj je dogovoreni stav o pravcu kojim projekat treba da se kreće.

Konvencionalni menadžment projekta postavlja glavni cilj projekta pre nego što definiše njegove kratkoročne ciljeve, ali rezultat je da se dobije jedna uopštena izjava koja ima malo veze sa stvarnošću projekta, i na kraju samo povećava zbunjenost. Zmajevog sanjarenje preporučuje da se prvo postavlja kratkoročni ciljevi kako bi glavni cilj projekta proistekao iz stvarnosti. Prema tome, cilj ima sledeće osobine:

» Koncizan je i kratak – dugi ciljevi imaju taj nedostatak što izazivaju zbunjenost u umu slušaoca ili čitaoca.

» Uključuje ono osnovno o projektu, tako da postoji jasna veza između ciljeva projekta i prvobitnog sna o projektu.

» lako ga je zapamtiti: ciljevi koje je teško zapamtiti nisu vredni reči. Kao i „javno lice“ vašeg projekta, ciljevi moraju biti zapamćeni.

» Inspirativan je: ciljevi treba da inspirišu, kako govornika tako i čitaoca, ali i javnost koja će biti uključena u projekat.

Savet: Da biste testirali kratkoročne i glavne ciljeve projekta (na sledećoj strani), savetuje se da veće strategije rasparčate na manje pilot projekte ili prototip projekte. Na primer, oni koji žele da zasnuju eko selo, možda će početi sa izgradnjom zajednice tako što će prvo živeti zajedno.

Korak 1: Postavljanje ciljeva

Uvek se trudite da ovaj proces ostane razigran. Ako postane teško, proslavite!

1. Za ovu vežbu potrebno vam je tri-deset „post it“ papirića. Podelite ovo sa brojem prisutnih ljudi i dajte svima potreban broj.

2. Grupa još jednom iščitava prikupljene snove. Zatim se postavlja pitanje: “šta konkretno prvo treba da se uradi da bi se ovaj san ostvario?”

3. Zatim će svako zapisati po jednu ideju na „post it“ nalepnice. Ovo ne bi trebalo da traje duže od deset minuta. (Zapamite da zapisane ideje treba da ostanu na prednjoj strani nalepnice, tj. da lepljivi deo ostane na vrhu sa zadnje strane).

4. Zatim, prva osoba može da zalepi svoju ideju na tablu.

5. Sledeća osoba se pridružuje, a zatim slede i ostali. Sve slične teme treba postaviti u vertikalne, a različite ideje u

vodoravne kolone. Međutim neka bude najviše 6-8 kolona u svakom trenutku.

6. Ako broj kolona pređe 6-8 horizontalno, neko od prisutnih će možda preurediti nalepnice svojih prethodnika. Ukoliko dođe do toga, mora se obrazložiti zašto se nalepnice pomeraju. U toj fazi moguća je diskusija, ali važno je da se završi konsenzusom.

7. Ovo ne bi trebalo da oduzme previše vremena i energije: svako treba da bude svestan svoje odgovornosti i tanke linije između preterane analize i popuštanja samo da bi se prekinula diskusija.

8. Tim bira jednu ili dve kolone kako bi identifikovali ključne reči. Ključne reči su one koje ujedinjuju teme i ponavljaju se više puta u svakoj koloni.

9. Koristeći ključne reči, postavlja se cilj. Kriterijumi za postavljanje cilja pomenu-ti su gore (ograničen, ostvariv, buduće stanje usmereno na akciju).

10. Učesnici stavljaju tačke na dva ili tri cilja: generativno pitanje ovde bi bilo : “Koji od kratkoročnih ciljeva treba prvo ostvariti da bi se ostvarili i svi ostali ciljevi, kao i 100 % naših snova.” Pravilo je da svi imaju na raspolaganju tri tačke, ali da ne mogu staviti sve tri na jedan cilj. Imajte na umu da ovo nije test važnosti ciljeva – u igrama u kojima svi pobeđuju, svi ciljevi su jednako važni.

Korak 2: Razvoj glavnog cilja

Kratka vežba za postavljanje glavnog projektnog cilja

- » Ponovo pročitajte san vašeg projekta i kratkoročne ciljeve: praktikujte harizmatičnu komunikaciju i pinakarri
- » U tišini neka svaka osoba zapiše svoj glavni projektni cilj koji po njegovom/njenom mišljenju najbolje ispunjava gore pomenute kriterijume
- » Jedan od tih ciljeva se postavlja u centar velikog lista papira ili na sredinu table.
- » Svako može modifikovati, promeniti, obrisati ili revidirati prvu izjavu. Međutim osoba koja napravi promenu, mora u potpunosti objasniti šta tu ispravku čini konciznijom, inkluzivnijom, pamtljivijom ili inspirativnijom.
- » Nastavite da ponavljate četvrti korak: Sve što ostane napisano na papiru nakon 20 minuta je glavni cilj projekta. Pritisak vremenskog ograničenja je ovde zapravo od pomoći.

Bićete iznenađeni kvalitetom i dogovorom oko postignutog cilja. Ali možda ćete morati da se podsetite da je perfekcionizam neprijatelj dobra: debata oko značenja reči, uticaće na to da grupa brzo izgubi motivaciju.

Karabirrdt

Postavite tablu za igru

U zmajevom sanjarenju, najvažniji alat u fazi planiranja je stvaranje table projekta: Karabirrdt. To je dijagram u obliku pauka („Kara“ – aboridžinska reč za pauka, i „birrdt“- mreža). Razvoj karabirrdta je sasvim drugačiji od konvencionalnog planiranja, koji nije preterano razigran proces i uglavnom se bavi rokovima i listama obaveza. Karabirrdt je kao dečja tabla za igre sa različitim preprekama koje treba prevazići od starta do cilja.

Zmajevu sanjarenje stavlja mnogo akcenta na linije između tačaka ili čvorišta (karlupgur): Linije pesamaterku zajedno sa informacijama, resursima, ljudima, novcem i odlukama. I zapamtite: putovanje je važnije od destinacije, proces je na mnogo načina važniji od ishoda. Na primer: ako se mnogo linija stiče u jednu tačku, ali nijedna ili samo nekoliko ističu iz nje, ovaj konkretni zadatak kasnije može izazvati mnogo problema, jer zahteva

mного energije, a mnogo manje daje. Nešto slično se može desiti i sa onim tačkama u koje se sliva malo linija a izlazi mnogo, ali o više o tome nešto kasnije.

Kada jednom završite svoj karabirrdt, zadaci bi trebalo da budu podjednako raspoređeni, tako da nema mnogo velikih praznih mesta ili pak pretrpanih delova. Ako ima, to znači da ste zaboravili neki važan zadatak ili da niste stavili i sumarizovali tačno sve zadatke. Ako imate problema sa unošenjem određenih zadataka, pokušajte ovo (zvuči kao magija, ali deluje): stavite ovaj zadatak na bilo koju još uvek praznu tačku karabirrdta, i pazite da bude obeležen sa jednim od 12 koraka. Za formiranje Karabirrdta molim vas zapamtite: svako je odgovoran za celu grupu. Napustite zadatak ako za to postoje dobri argumenti. Zapamtite da posao treba da sačuva razigranost, i setite se da povremeno praktikujete pinakkari, kako biste čuli mišljenja drugih na dubljem nivou. Pokušajte da razvoj karabirrdta bude igra u kojoj svi pobeđuju i zapamtite: igrajte se!

Korak 3: Stvaranje Karabirrdta

Da biste stvorili Karabirrdt pratite sledeće korake.

1. Prikupite sve zadatke na jednoj brainstorming sesiji. Fokus je na prikupljanju ideja brzo i kreativno, bez pokušaja kritičke evaluacije.

2. Pregledajte zadatke kako biste odredili kom kvadrantu točka pripadaju (sanjanje, planiranje, delanje ili slavljenje). Ako postoje neka neslaganja oko toga, zapišite oba relevantna broja.

3. Zatim prebacite svaki zadatak na post-it nalepnice. Nacrtajte male krugove na vrhu svake I zapišite kratak opis zadatka ispod svakog kruga.

4. Nacrtajte osnovnu tabelu na listu papira okrenutom uspravno, sa četiri kvadranta i 12 koraka, vertikalno, kao i tri pozicije – zadatke koji ujedinjuju grupu na levoj strani, zadatke koji povezuju projekat sa širom zajednicom desno, a u sredini one koji su negde između.

5. Ljudi zatim postavljaju svoje nalepnice na karabirdt: u kojoj fazi i na kojoj strani?

6. Pazite da imenujete važne zadatke, ali da ipak ne sastavite mnogo zadataka u jedan, kao i to da ne bude previše pojedinačnih. Ne bi trebalo da bude više od 48 ni manje od 24 zadatka. Dobar broj je oko 36.

7. Povežite međuzavisne zadatke. Svi članovi tima skupljaju se ispred karabirdta i intuitivno povezuju krugove sa pravim linijama.

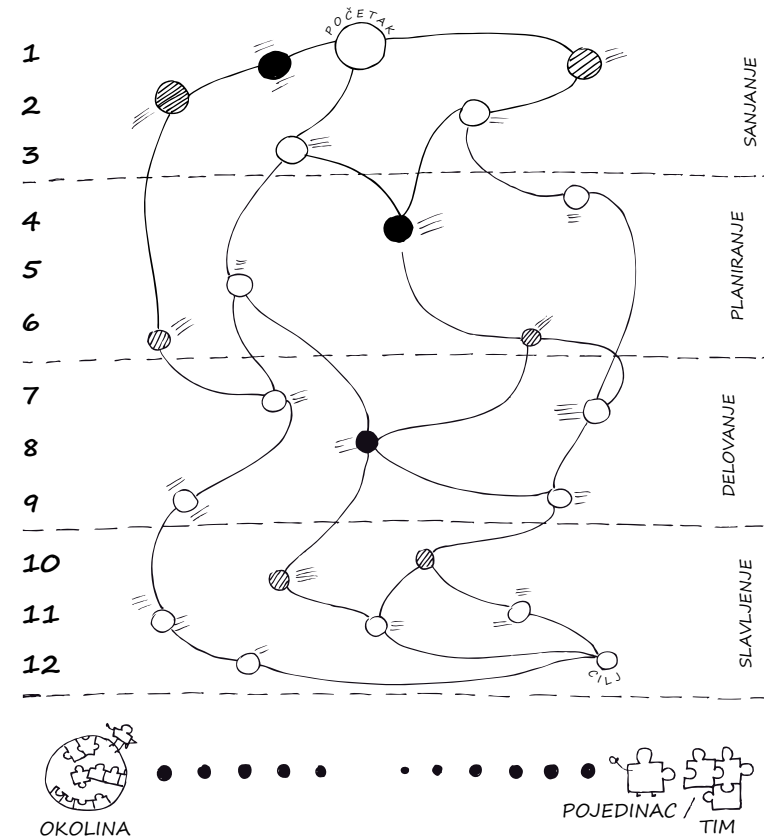
8. Pogledajte svoj karabirdt: da li podjednak broj linija ulazi i izlazi iz svakog kruga? Ako to nije slučaj, možda nedostaju neke konekcije ili zadaci?

9. Uverite se da su svi zadaci povezani i sa početkom i krajem projekta. Dodajte im redne brojeve od početka do dna strane.

10. Identifikujte one zadatke koji imaju neuobičajeno mnogo ulaznih i izlaznih linija – to bi mogle biti ključne tačke vašeg projekta. Obeležite ih.

11. Označite one zadatke koji su već obavljani ili započeti. Možda ćete se iznenaditi kad uvidite da je već započeto između $\frac{1}{4}$ i $\frac{1}{3}$ projekta.

Napomena: Budite kreativni. Možda će vam se dopasti da karabirdt pretvorite u umetničko delo, na papiru ili drvetu, ili kao skulpturu od drugih materijala, tako da uživate pri pogledu na njega ali i da vas dodatno inspiriše kroz ceo proces.

Ako vam karabirrdt sada deluje zbunjujuće – nema veze. Samo se setite još jednog zakona karabirrdta: zbunjenost je kapija ka praksi. Haos će vam pomoći da ostanete sa svojim pitanjem i da se delanjem probijate do svog odgovora. Karabirrdt je takođe živa stvar, i može da se menja. Uvek možete da dodajete zadatke ako osetite da nedostaju. Pazite da karabirrdt postavite na mesto gde ga svi članovi tima mogu videti. Tako su svi stalno informisani o napretku projekta, o tome koji zadaci još treba da se obave i ko je odgovoran za njih.

Zadaci i odgovornosti

Entuzijasti, učenici, mentori

Kada su svi zadaci upisani u karabirrdt i ucrtane sve linije pesama, vreme je da podelite zadatke. Ovo se takođe radi drugačije nego u konvencionalnom procesu, gde osoba koja nešto radi najbolje automatski postaje odgovorna za određeni zadatak. U zmajevom sanjarenju, zadaci će biti povereni onoj osobi koja pokazuje

najviše entuzijazma za njega. Kako bi se osiguralo da niko ne bude preopterećen, ili da mora ponovo da osmišljava točak, u zmajevom sanjarenju postoji poseban način raspoređivanja obaveza (pogledajte vežbu na desnoj strani)

Vreme i budžet

20-minutna vežba

Projektni budžet zmajevog sanjarenja formira se na veoma nekonvencionalan način, u odnosu na uobičajeno planiranje gde jedna ili dve osobe rade mnogo sati i dana, oslanjajući se na brojne analitičke procese. Ali za proces planiranja budžeta u zmajevom sanjarenju koristi intuicija grupe: što je mnogo brži i zabavniji proces (ovo može zvučati zastrašujuće, ali ipak probajte). Cela grupa se skuplja oko karabirrdta. Jedan učesnik je govornik. Cela grupa udara ritam, pljeskanjem ili bubnjanjem. Govornik čita naglas zadatak po zadatak. Za svaki zadatak članovi tima dobacuju prvu cifru koja im pada na pamet, u pogledu vremena i novca. To se čini u

Korak 4: Delegiranje zadataka i odgovornosti

Omogućite lični rast prateći sledeće korake:

1. Identifikujte osobu koja pokazuje najviše entuzijazma i jedva čeka da započne obavljanje svog zadatka. Od pomoći je ako ova osoba već ima određene veštine vezane za datu oblast, ali nije toliko važno da bude profesionalac. Ime ili inicijali ove osobe se zapisuju pored zadatka zelenom olovkom.
2. Identifikujte ljude koji se najviše plaše da će imati problema sa određenim zadatkom, i zapišite ime ili inicijale crvenom olovkom.
3. Identifikujte ljude koji bi lako obavili dati zadatak, ali kojima je rad na njemu dosadan. Njihove inicijale zapišite crnom olovkom.
4. Zeleni inicijali označavaju ljude koji će biti tim lideri, crveni, ljude koji će biti na obuci, a crni predstavljaju mentore, koji će biti na raspolaganju za savet, informaciju, obuku ili podršku. Moguće je odrediti veći broj odgovornih lica, ljudi na obuci ili mentora za bilo koji zadatak.
5. Zadaci bez imena, možda će biti oni koji zahtevaju odlučivanje svih učesnika u projektu. Ako je tako, zapišite reč "svi" zelenom olovkom.
6. Neki zadaci zahtevaju specijalnu ekspertizu. "Zelena" osoba može biti regrutovana nešto kasnije za ove zadatke. Ove osobe takođe mogu da ukažu na sve one obaveze koje su tvorci karabirrdta prevideli te da dodaju svoje snove u krug sanjanja.
7. Često, ako postoje praznine u delegiranju, ljudi mogu usput (uz linije pesama) da pomognu oko ovih zadataka.

U davanju istinskog dara, davalac dobija isto onoliko zadovoljstva koliko i primalac.

sladu sa ritmom. Govornik zapisuje cifre. Cela stvar traje ne duže od 20 minuta.

Ritam i vremensko ograničenje sprečavaju preterano razmišljanje. Ljudi zaista treba da odgovaraju „iz stomaka“. Možete jednostavno izabrati prvi odgovor ili zapisati odgovore više ljudi pa utvrditi prosečnu vrednost.

Praksa je pokazala da je ovakav način pisanja budžeta prilično precizan. Međutim mudro je dodati još 15% vremena i novca na dobijene rezultate. Još jedan zakon zmajevog sanjarenja kaže: „Sve traje malo duže.“ Zato je dobro dodati malo za nepredviđene događaje. U svakom slučaju važno je ići korak po korak, jer i putovanje od hiljadu milja počinje prvim korakom. Uvek možete prilagoditi svoj budžet ako bude pot-

rebno. Prvi budžet je samo orijentacija, poziv na manifestaciju vašeg sna.

Testiranje

Posvećenost tima

Now Sada dolazi finalni test vašeg projektnog plana. Ima li dovoljno posvećenosti u vašem timu da bi došlo do realizacije projekta? Ako je poziv iskren, niko ne može unapred reći šta će se desiti. Ali ako organizujemo situaciju tako da osoba kaže da, onda je to manipulacija, a dalje delovanje je prisilno. Prema tome, test koji nam treba je tu da nas pripremi za slobodu. U zmajevom sanjarenju postoji jedno generativno pitanje koje može da se odgovori sa da i ne.

„Ako ovaj projekat dovede do gubitka, i ne prikupi potreban novac, da li biste bili spremni da budete deo tima od ne manje od 4 osobe, koje bi bile spremne da iz svog džepa pokriju troškove gubitka? Da ili ne?“

Važno je da u ovim okolnostima, podelite i proslavite i da i ne. Ako se nađete u situaciji da manje slavite ne od da, onda vaš projekat postaje manipulativan i prelazi u igru gubitnika i dobitnika, a ne igru u kojoj svi pobeđuju. Razlog zašto nam trebaju četiri osobe je da se osigura relativni balans između sanjara, planera, radnika i slavljenika.

Ako bar četvoro ljudi ne kaže „da“, to obično znači da nešto nije u redu sa planom. Možda će biti potrebno da se

vratite i ponovo razmotrite alternative, i možda usvojite manje ambiciozne kratkoročne i glavne ciljeve. Ako neka osoba postavlja uslove u pogledu projekta, onda se to smatra odgovorom „ne“. Zbog toga što, ako neko kaže „ne“ sada, u nastavku projekta možda će reći „da“ i postati deo rizičnog tima. U ostvarivanju projekta, samo oni ljudi koji ovde kažu da, su oni koji će kasnije donositi odluke koji u okviru karabirrdta uključuju novac. To ne znači da neće biti konsultovani ili da nisu više deo projekta. Stvar je u tome da samo oni koji kažu „da“ imaju moć da odlučuju o novcu, jer oni su ti koji će poneti svoj deo rizika. Odluke ove grupe uvek su stvar konsenzusa.

Ljudi koji pružaju veliki otpor

Raditi sa svojim neprijateljima

Ljudi koji pružaju otpor zapravo najviše pomažu projektu time što nas stalno podsećaju na nepredviđene faktore, na ono što nismo znali da ne znamo. Kada otkrijemo jednog takvog aktivnog "otporaša", treba da slavimo, jer će nam ova osoba, kada je angažovana na način koji pomaže situaciju u kojoj svi dobijaju, biti od najveće koristi.

Treba da težimo komunikaciji sa ovom osobom. Postavite joj/mu generativno pitanje: "Znam da misliš da je ovaj projekat pogrešan (ili loš, ili glup), I iskreno želim da saznam razlog zašto to misliš"

Zapišite odgovor i proverite tačnost. Zatim izložite rezultate vašem timu snova i potražite rešenja za sve pomenute tačke. Zatim se vratite aktivnom "otporašu" sa novim generativnim pitanjem.

Obično će odgovoriti "Da, ali.." i izneti novu dugačku listu. Ponavljanjem ovog procesa iznova i iznova vremenom će dovesti do drugačije vrste odgovora. .." Da, mislim da će tako funkcionisati!". Sada dolazi najslađi trenutak. Vi kažete, "Hvala ti. Nemaš predstavu koliko si doprino-la našem projektu. Da li želiš da se pridružiš našem timu snova i pomogneš da se ovaj san ostvari?" Kao rezultat ukazanog poštovanja, ova osoba bi mogla reći "Da!".

Plešite sa svojim zmajevima!

DELOVANJE

Sve o čemu smo do sada govorili, samo je mapa za zmajevo sanjarenje – još uvek nije hodanje zemljom zmajevog sanjarenja.

// Bez faze delanja, zmajevo sanjarenje je samo teorija. Dok budete radili na svom projektu, vaš zmaj će doći da vas potraži. Tek u ostvarivanju svog projekta, naučićete da:

- » integrišete teoriju i praksu
- » povećate samosvesnost
- » unapredite svoj timski rad
- » proširite viziju sebe, zajednice i sveta.
- » kreirate taktike koje su potrebne strategiji vašeg projekta, i tako ga ostvarite
- » kreativno koristite konflikt
- » Naučite kako da se nosite sa stresom i rizikom
- » pomerite granice ličnih i kolektivnih potencijala

Da biste mogli ovo da uradite, važno je da prepoznate fraktalnu prirodu projekta: kroz pinakarri i harizmatičnu komunikaciju, relaksaciju, telesne pokrete i osnaživanje zajedničke misije. Zbir godina ličnog iskustva svih članova grupe, mnogo je veći nego zbir godina iskustva njenih pojedinačnih članova. Zato je važno pristupiti kolektivnoj inteligenciji, bogatstvima i životnoj mudrosti svakog člana ponaosob.

U fazi delanja mi implementiramo i upravljamo projektom. To je takođe i faza u kojoj stvari najlakše mogu poći ozbiljno po zlu. Ovde se radi se o stalnom nadziranju progresa i prilagođavanju promenama: Stižemo li na vreme? Jesu li nam troškovi još pokriveni? Treba li da prilagodimo planove? Kako da izađemo na kraj sa stresom (veoma važno pitanje..) Kako da minimalizujemo rizik?

Da li još uvek ostvarujemo prvobitni san ili smo se slepo uputili u sasvim novom pravcu? Stalno nadziremo napredak. Veoma važno pitanje u ovoj fazi, kao i u svim drugim fazama je, "Da li proslavljamo dovoljno često?"

Uspešan menadžment često zahteva pažljivo upravljanje vremenom, stresom i resursima. Često podrazumeva pažljivu koordinaciju rada većeg broja ljudi, onih koji su plaćeni za svoj posao, kao volontera na ostvarivanju snova. Da bi ovo upravljanje i administracija bili uspešni, potreban je stalni proces nadzora. Ono što se normalno smatra supervizijom je metod nadmoći, gde takozvani lideri nadziru ljude koji završe tako što obavljaju najveći deo posla. U zmajevom sanjarenju, vernom igrama u kojima svi pobeđuju, stvari su drugačije. Svako u organizaciji ima supervizora, i menadžeri mogu na kraju da budu nadzirani od strane čistača!

12 nadzornih pitanja

Kako da se uverite da je vaš projekat na pravom putu

Kako biste se uverili da je vaš projekat na pravom putu – da se ostvaruju kratkoročni ciljevi, i polako ostvaruje vaš kolektivni san- biće vam potreban alat za nadzor progresa. To je demokratski proces, koji se, za velike projekte, odigrava na sedmičnoj bazi. Supervizor i članovi projekta organizuju mesto i vreme koje svima odgovara, a osoba koja ima ulogu supervizora postavlja 12 pitanja, uz pregled zadataka na karabirrdtu.

1. Šta ste očekivali da ćete postići od našeg prošlog sastanka (prošle sedmice, prošlog meseca..) Da li ste to završili? (Ako jeste, da li ste proslavili uspeh i obojili kružić na karbirdtu?). Ako niste, da li će se taj posao ipak obaviti?

2. Koji dodatni posao se nadate da ćete završiti do sledećeg sastanka? Da li te aktivnosti još uvek doprinose celokupnom snu (pregledajte i razmotrite alternative ako je potrebno)

3. Ko bi trebalo da bude uključen? Ko su nosioci ovih aktivnosti?

4. Kako nameravate da uključite one koji treba da budu uključeni?

5. Koji spiritualni, mentalni, fizički, emocionalni ili finansijski resursi su vam potrebni da biste završili zadatak?

6. Koji je najbolji način da dobijete ove resurse? Kako bi posao trebalo da bude obavljen? Koji su najbolji procesi za ovaj deo projekta?

7. Do kada bi posao trebalo da bude završen? Kada bi trebalo da počne?

8. Kako biste mogli da pokušate da sabotirate, odvučete ili zaustavite sebe od postizanja zadatka koji ste započeli?

9. Kako najbolje možete da odolite iskušenjima? Koja podrška vam je potrebna? Gde bi trebalo da se proslede proizvodi vašeg rada? Gde bi se posao

najbolje obavio? U nastavku, trebalo bi postaviti sledeća tri pitanja:

10. Da li su odgovori na ova pitanja dovela do uspešnog ishoda kome ste se nadali? Da li ste to proslavili? Kako.

11. Da li vaš zadatak uspeva da vrši uticaj na okolinu, izgradnju zajednice, kao i na angažovane pojedince i učesnike? Kako se ovo prenosi i proslavlja?

12. Završite svaki sastanak sa: Kada i gde možemo sledeći put da se sretnemo? Kako se sada osećate? Ima li još nešto što želite da dodate?

SLAVLJENJE

Važnost proslavljanja je upravo ono po čemu se zmajevo sanjarenje razlikuje od mnogih drugih alata za upravljanje projektima. Ovde, ipak, slavljenje nije zadatak bučnih ekstroverta, već pre momentat posvećen refleksiji, zahvalnosti i priznanju.

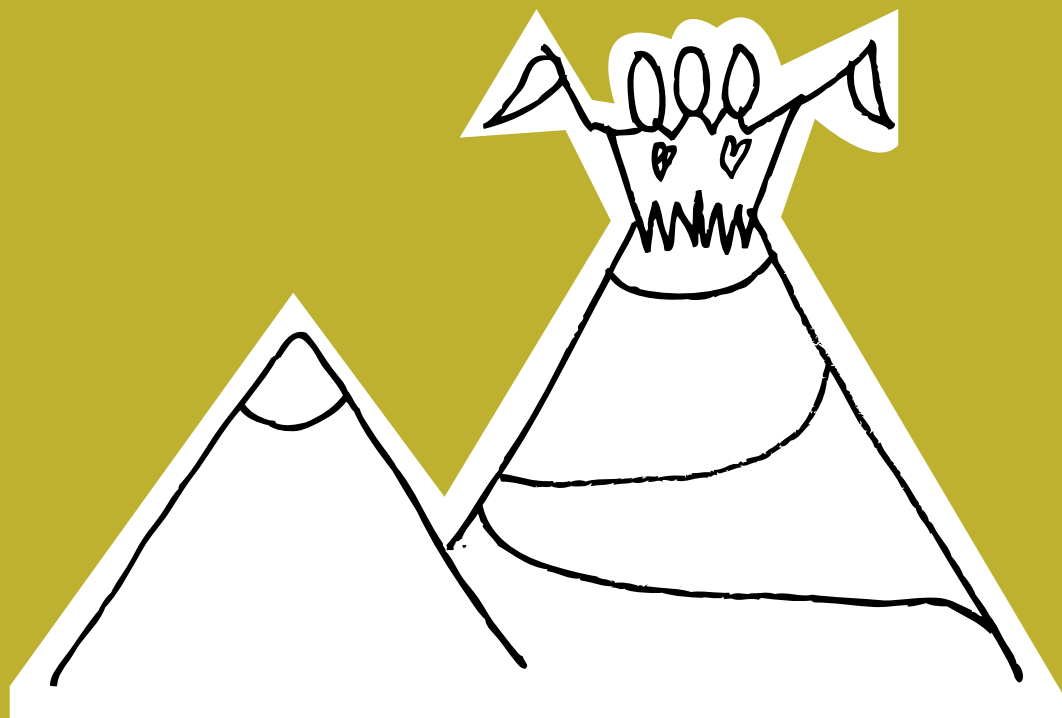
// Toplo preporučujemo da se 25% troškova i energije korištene u svim projektima zmajevog sanjarenja (uključujući i radionice zmajevog sanjarenja) usmeri na proslavljanje!

U zmajevom sanjarenju proslavljanje je deo introvertne refleksije. To znači da zmajevo sanjarenje nije u vezi sa ispijanjem velikih količina alkohola, nego se više radi o zahvalnosti, davanju i odavanju priznanja za uloženi trud. Reč je i o prepoznavanju ličnosti u svojoj veličini i slavi, a u isto vreme, prepoznavanju ranjivosti i krhkosti. Takođe, proslavlja se ono što je dobro proteklo u okviru projekta ali i ono što nije dobro prošlo. Proslavljanje je takođe jedan važan proces koji obnavlja vezu između

rada na projektu i prvobitnog sna. To je način da sagledamo kako projekat na kome radimo doprinosu osećaju smisla našeg života. Proslavljanje je onaj deo projekta kada smo veoma lični.

To znači da se u obzir uzima pojedinac, projektni tim, i naravno, kao što je slučaj sa svim projektima zmajevog sanjarenja Zemlja sama. Takođe pronalazimo tri cilja zmajevog sanjarenja u proslavljanju:

U službi Zemlji, učimo da slavimo igru koju igramo dok stvaramo projekat. I prepoznavamo da je žalost ogledalo ljubavi – žalimo samo za onim što volimo, i sve dok imamo snažna osećanja o onome što se događa oko nas, možemo da se angažujemo oko naše okoline na strastan, hrabar i afirmativan način.

Izgradnja zajednice se osnažuje i podstiče kroz proslavljanje. Zajednica je bezbedan prostor gde možemo da podelimo emocije. Zapadna kultura nas uči da nikada ne bi trebalo da pokazujemo emocije. Takođe nas uči da odbacujemo negativna osećanja. Kada to uradimo, međutim, potiskujemo, zajedno sa negativnim, i ona pozitivna osećanja. Plašimo se da pokažemo svoju pravu ličnost, našu senku kao i naše svetlo, i tako ulazimo u jednu emocionalnu plošnost. Međutim, zmajevog sanjarenje bavi se prepoznavanjem da smo svi jedno, povezani smo između sebe, i sa onim što se događa oko nas. I ne samo da činimo uslugu drugima kada izražavamo ono što možda i oni osećaju, već zapravo doprinosimo dubini i iskrenosti našeg projekta.

Proslave podstiču lični rast, jer nam daju priliku da malo odstupimo od svakodnevnog stresa koji donosi rad na projektu. Sagledavamo šta smo naučili, koje veštine smo stekli, gde smo napustili komfornu zonu i susreli se sa aha-momentima.

Faza proslave je takođe vreme za ukazivanje poštovanja za darove i veštine koje je svako od nas primio u procesu ostvarivanja projekta. Proslavljanje je postajanje svesnim aha-momenata kako su se pojavljivali u toku projekta. Ti aha-momenti vode ka novoj percepciji, koja onda rađa novi san. Ciklus tako počinje iznova.

Predložimo da sastanke u okviru zmajevog sanjarenja, započinjete proslavljanjem. Postavite sebi generativno pitanje: "Kako možemo da okupimo ljude na način koji je zabavan, izaziva radoznalost i motiviše da budu deo onoga što se dešava?" "Kako možemo da stvorimo okruženje koje hrani sve prisutne, produbljuje vezu između njih, i vodi ka prepoznavanju činjenice da smo svi deo onoga što se događa oko nas? "Kako možemo da ohrabrimo one ljude koji trivijalizuju proslavljanje da se pridruže i uživaju?"

Predložimo da vaš projekat odabere tim za proslave, kako bi se održavale tokom celog projekta (pošto je deo svakog kvadranta). Primeri proslava u okvi-

Zabavljajte se!

ru projekta mogu da uključe: razgovor, plesanje, pevanje, rituale (koji slave pojedince, zajednicu, zemlju) i naravno: dobru hranu!

Ovladavanje veštinama

Kada se projekat završi.

Faza proslavljanja proističe iz savladavanja novih veština. Izrada karabirrdta, ples sa zmajevima i ostvarenje snova, zahtevaće od svih članova da steknu nove veštine, izađu iz zone komfora i otkriju da su mnogo više od onoga što su mislili da jesu. Ove veštine moraju biti otkrivene, prepoznate, poštovane i prihvaćene. Važno je ukazati zahvalnost svakoj osobi koja je doprinela projektu.

Čim se završi faza delanja, napravite veliko slavlje. Tek kada proslavite, vaš projekat je zaista završen. Tako se zaokružuje jedan ciklus, i može početi

novi. Poslednji korak ka slavlju zahteva analizu transformativnih rezultata. Zbog toga je potreban sledeći zadatak.

Prvo, sada kada smo završili, šta bismo uradili drugačije kada bismo ponovo radili projekat? Ovo omogućuje učenje na kome se zasniva istinski lični rast. Drugo, u čemu smo najviše uživali na ovom projektu, kako bismo to ugradili u svaki budući projekat? Na koji način je projekat doveo do ličnog rasta, jačanje zajednice i doprineo trajnom procvatu i dobrobiti života?

Svetu ponestaje sposobnosti davanja, a na ovaj način, projekti zmajevog sanjarenja zasnovani su na principu da sve što činimo treba da ostavi Zemlju u boljem stanju nego što smo zatekli. Čišćenje prostora deo je konačnog slavljenja bilo koje aktivnosti zmajevog sanjarenja.

Svesnost o osećanjima u grupi

Četiri faze izgradnje tima

Baš kao što možemo razvijati odnose sa pojedincima, možemo razvijati i odnos sa grupom. Kvalitet tog odnosa zavisi od naše komunikacije: kako hranimo zmaja koji grupa može predstavljati. Svaka grupa ima slabosti i interpersonalne senke kojima treba upravljati. Postoje četiri faze razvoja tima:

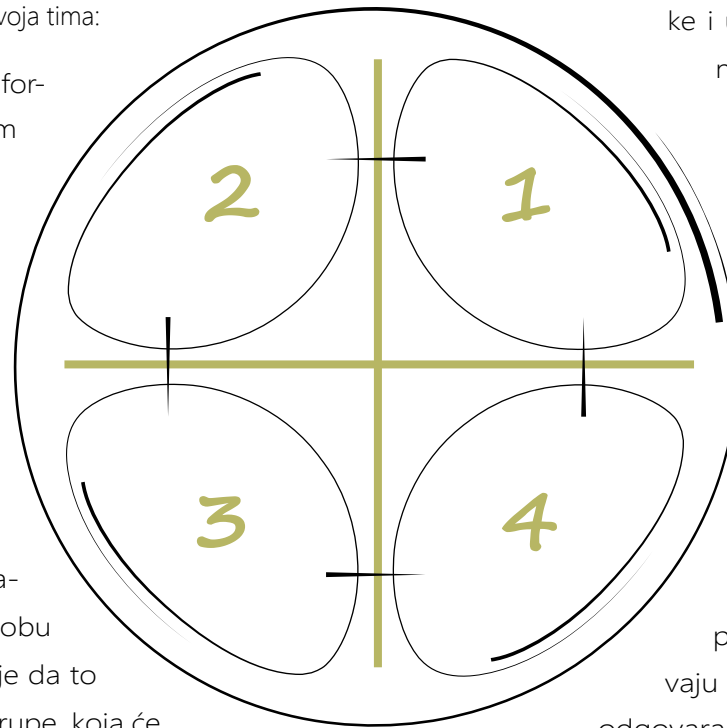
1. Na početku projekta kada se ljudi okupe i formiraju novu grupu, učesnici u svom početnom entuzijazmu generalno pokazuju samo ono što misle da je prihvatljivo za grupu i za unapređenje projekta.

2. U drugoj fazi, pojavljuju se senke. Motivacija opada i projekat može ući u nešto haotičniju fazu. Grupa može da se izgubi u igrama gubitnika i dobitnika i međusobnom optuživanju. Grupa će se često obratiti se onome koga smatraju vođom projekta i izvršiti pritisak na tu osobu da izvede grupu iz haosa. Ako "vođa" odbije da to uradi, često će naići na optužbe od strane grupe, koja će se potom okrenuti nekom drugom lideru da je izvede iz haosa. Ova dinamika dovodi do rizika od stvaranja hijerarhija koje slabe osećaj zajedništva. Da bi uklonili nelagodu koju osećaju, ljudi će pokušati da poprave, iscele, ili zamene ono ili one koje smatraju uzrokom problema.

3. U trećoj fazi, ako grupa uspe da zapleše sa zmajem nelagode, i ostane sa pitanjima koja su isplivala u drugoj fazi, može da nastupi period tišine. U ovoj tišini možemo prepoznati da svi imamo senke i unutrašnje rane, što nas vodi još jedan korak ka neosuđujućem stavu.

4. Kada smo napravili ovaj korak, nastupa četvrta faza. Ova faza proizlazi iz naše sposobnosti da duboko učestvujemo a istovremeno i posmatramo, što nas vodi ka autentičnoj zajednici. Ovo je često duboko isceljujući proces.. Zato: proslavimo!

5. Nemojte da se obeshrabrujete, ma u kojoj fazi da ste. To je normalno. Da biste otkrili u kojoj ste fazi, jedan od načina je da date unutrašnji vremenski izveštaj koji pomaže da otkrijemo emocije koje prevladavaju u grupi. Pokušajte da pronađete šta najviše odgovara vama i grupi. Možda biste želeli da istražite druge procese kao što je rad na razvoju zajednice M. Scott Peka, ili duboka ekologija Joanne Macy. Pored toga, slobodno probajte različite sredstva za grupne procese kao što su pokret, sve vrste kreativnih pristupa, i, naravno, tišinu. Odlična prilika da primenite pinakari!

Planiranje nasleđivanja

Pronađite svoju zamenu što je pre moguće

Svako će na kraju napustiti svoj projekat. Ali da li će vaš projekat preživeti vaš odlazak? Planiranje nasleđivanja neophodno je kako bi se projekat sačuvao od kolapsa ukoliko inicijator sagori, nastavi dalje ili promeni interesovanja. Obično do ove zamene dođe tek na kraju projekta. Međutim, u zmajevom sanjarenju važno je da pronađete zamenu u nekoj za koga smatrate da bi bolje radio na projektu nego vi, kao i da taj odabir napravite kada budete imali najviše, a ne najmanje, entuzijazma za projekat. Odlaganje ovog odabira do kraja, dovelo bi do kolapsa projekta, a vi biste postali kao vampir koji traži novu krv.

Kako da pronađete ovu zamenu? To je neko ko je verovatno deo vašeg tima snova, neko ko je deo podrške u ostvarenju vašeg sna. Možda će toj osobi biti potrebne dodatne veštine ili obuka. Biće joj potreban tim podrške i pomoć na tom putu. Dugi period šegrtovanja

osiguraće da se istorija projekta ne izgubi onda kad inicijatori odu.

Pronalaženje zamene na ovaj način ne znači da napuštate projekat. Samo stvatra duboki osećaj slobode. Znaćete da će projekat preživeti, ako budete morali da ga napustite zbog npr. zdravstvenih ili ličnih razloga. Pronalaženje zamene na ovaj način dolazi sa dubokim osećanjem poniznosti.

Jedanaesti čas – Proročanstvo starešina plemena Hopi

Već dugo govorite ljudima Da je ovo jedanaesti čas, Sada morate da se vratite i da im kažete da je ovo Čas. I da ima ima mnogo toga o čemu treba razmisliti.

Gde živiš?

Šta radiš?

Kakve veze gajiš?

Da li si u pravoj vezi?

Upoznaj svoju baštu.

Vreme je da govoriš svoju istinu.

Budite dobri jedni prema drugima.

I ne tražite vođu van sebe.

Ovo bi moglo da bude dobro vreme.

Postoji reka koja sada teče veoma brzo.

Toliko je velika i brza, da će se neki uplašiti.

Držaće se obale.

Osećaće se razapeto i mnogo propatiti.

Znaj da reka ima svoje odredište.

Stari kažu, moramo se pustiti od obale, odgurnuti na sredinu reke.

Držati otvorene oči i glave iznad vode.

I ja kažem, pogledaj ko je u vodi sa tobom i proslavi.

U ovim vremenima, ne uzimajmo ništa lično.

A najmanje od svega, same sebe.

Jer onog momenta kad uzmemo sebe ozbiljno.

Naše putovanje i duhovni rast se zaustavljaju.

Vreme usamljenog vuka je završeno.

Okupite se!

Izbacite reč borba iz vašeg stava i rečnika.

Sve što sada budemo radili, neka je sveto i neka se slavi.

Mi smo ti ljudi koje smo čekali!

